

Проф. ЈОВАН СОЛДАТОВИЋ, Нови Сад

И СПОМЕНИК РАЦИЈИ — ЖРТВА?

Отворено писмо Извршном савету Новог Сада — Координационом телу за обележавање Новосадске рације са председником Весном Катић на челу и Стручном савету за обележавање Новосадске рације

Обраћа се члановима Извршног савета Општинске скупштине града Новог Сада и председнику са упозорењем да му известити јавност као и све надлежне да се свесно, мимо свих моралних и законских норми покушава да обезбеди спомен-обележје на Кеју Моше Пијаде у Новом Саду које је већ 20 година заштићено и прихваћено као место поштовања према невиним жртвама Рације.

Са седнице Извршног савета објављено је следеће:
 ● «Дневник» 18. 9. 1991. године, у тексту «Обележавање рације», цитат: «У вези са припремама за обележавање фашистичке рације у којој је јануара 1942. године побијено 1000 људи одлучено је да се формира стручни савет за одређивање локације и ликовног решења спомен-обележја».

● «Дневник» 28. 9. 1991. године, у тексту «Скупљан закуп локала», цитат: «Јуче је договорено како достојно обележити 50-годишњицу Новосадске рације. Ускоро ће се поред споменика на Кеју Моше Пијаде поставити плоча са именима а расписане се републички конкурс за комплетно решење овог простора».

Ето, у шта се изродила моја ауторизована идеја о спомен-обележју рацији подигнутом 1971. године и јединог годишњи труд, залагање и иницијативе представника Српске православне цркве, Јеврејске општине, Историјског музеја, аутора монографије о рацији Звонимира Голубовића и других надлежних и добронамерних да се наред 1992. године овај споменик доврши исказаном пуном истином о геноциду. Да се именују извршници злочина, поименице забележе жртве, преко 1.400, и уграде симболи: крст и шестокрака. И тако достојно обележи 50-годишњица да се одужимо невиним жртвама и жигосемо злочинце.

Прва одлука, међутим, очигледно је донета у прилог неаргументованог и неумесног залагања секретара за образовање и културу мр Весне Катић, председнице Координационог тела за обележавање Новосадске рације, која натура лични став да треба истражити нове локације и нова решења, подржаван тврђом председника Извршног савета да споменик на Кеју није обележје рације, већ «жртвама фашизма»?

Значи, одлука донета 18. 9. 1991. године је покушај дисквалификације спомен-обележја чији сам аутор. У тексту: «У трагичним временима поновљеног геноцида над српским народом», објављеном у «Дневнику» 29. 8. 1991. под насловом «Нужно исписивање имена свих жртва рације» а у «Политици», истог дана, «Коме смета споменик рацији» захтевано је да сви конфронтирани том спомен-обележју своје ставове јавно аргументују а идеје одговорно, под пуним именом и презименом, искажу.

Сматрам да чланови Извршног савета нису објективно упознати са следећим чињеницама:

На састанку Координационог тела за обележавање Новосадске рације, од 16. 7. 1991. године поред мр Весне Катић и др Ђорђа Башића, сви учесници су позитивно оценили моје идејно решење и идеју да се имена забележе, а у закључку је захтевано да се изврше све припреме како би се приступило реализацији.

Пошто се ништа није предузимало да се прихваћена ауторизована идеја и реализује, организовано је 9. 9. 1991. године састанак у Извршном већу Војводине, у присуству др Радомана Божића, са представником Српске православне цркве протојерејем господином Тишмом, представником Јеврејске општине господином Ротбардом, директором Историјског музеја др Цервићем, секретаром Покрајинског савета фонда за културу господином Радуловићем, аутором спомен-обележја рацији академским вајаром Солдатовићем и на овај састанак позваном мр Весном Катић, као председником Координационог тела за обележавање Новосадске рације. И овом приликом сви присутни су у целости подржали, прихватили и изјаснили се за предложено решење осим мр Весне Катић, која се свима супротставила поново заговарајући нека нова решења, што није прихваћено. Имајући у виду сагласност Покрајинског завода за заштиту споменика културе као и СУБНОР-а, закључено је да се реализацији пону-

ђена баци у овим данима, уа напомену да се морају превазићи неприципцијелни разлози, лични интереси и наметачна ставовна бирократија.

Као одговор на овај есејистички формиран је стручни савет који је на својој седници предложио да се моја ауторизована идеја о обележењу имена реализује.

Од почетка иницијативе за обележавање 50-годишњице Рације госпођа Катић, на све начине, покушала да ме онемогући да реализујем прихваћено идејно решење, те не обавештава на прави начин чланове Извршног савета о прихваћеним одлукама и правима аутора. У жељи да ме дисквалификује и девалвира као аутора, на седници Извршног савета 27. 9. 1991. године «договорено је да се плоча са именима постави поред споменика на Кеју, а прећуткује се да се испитује раздвојена на којој би се постави да изнад споменика заштићеног мојим ауторством, у свесној намери да моју ауторизовану идеју да се имена жртва и злочинаца обележе уступи другима да је присвоје и злоупотребе реализацијом на другом месту.

Као стваралац, бићу принуђен, у том случају, да свим законским мерама заштитим своје дело и ауторско право идеје од присвајања и злоупотребе, јер се не ради само о несклапивој жељи неколицине да као стваралац будем понижен, него да и моје дело са изразито хуманим порукама буде дисквалификовано — поништено.

Захтевам јавну расправу и да ми се омогући учешће у њој.

беног идејног решења Јована Солдатовића мора најкритичније присутити, с обзиром на значај обележја и осуде го-

БОРИВОЈЕ ВЕЉКОВИЋ, Петроварадин

otvoreno
 Vesni Katić, i STR
 kao i autoru prof.
 KO DOVODI U
 SPRČAVA BI
 Novosadski "Dnevnik"
 " "
 Читавући текстове о
 одлуке Извршног сав
 смо најблаже речено
 serviraju nebulozna
 су приgrabили не са
 своје најближе, нег
 О tome, ми градјани
 живимо и даље у кон
 интереса.
 Ако смо ми градјани
 вредности, захтевамо
 у расpravi, понаособ
 argumeta за i proti
 дано traži.

ИСПРАВКА

У напомену под текстом «Србин изјављује да новости нису тако романтичне» («Дневник» од 2. октобра 1991) погрешно је одштампано име човека чијом заслугом смо дошли до тог написа и то преведеног из америчке штампе. Тај господин је др Игњат Рељин (а не Белин), лекар из Новог Сада.

Извињавам се доктору Рељину и читаоцима.

Редакција